

Budapestre vonatkozó újságcikkek		Osztályozás
Szerző:	Dévényi Iván	Tárgy
Cím:	Edvi Illés Aladár (1870-1958)	Hely
Forrás:	Művészet 1970. V. 1.	Idő
(Hely)	(Idő)	Személy
(Köt. v. füz.)	(Oldal)	Helyszám

EDVI ILLÉS ALADÁR (1870-1958)

Száz esztendővel ezelőtt – 1870. május 25-én – született Pesten (Pest és Buda csak pár évvel később egyesült Budapestté . . .) Edvi Illés Aladár, az elmúlt évtizedekben oly népszerű festő és grafikus.

A Mintarajziskolát elvégezve (itt Székely Bertalan volt az egyik tanára) a párizsi Julian-akadémián, majd Londonban, utána pedig Itáliában részeseült művészeti képzésben. A szigetországban „az akvarell angol mestereinek technikája igézte meg őt” (Lyka Károly) s a példakép mindvégig az angol akvarellfestészet maradt számára.

Külföldről hazatérve egymásután nyerte el a művészeti díjakat munkáival, amelyekben alföldi tájak, szegényes tanyaudvarok, konyhai edények, borjak, pihenő lovak, szamaraskordék, kalotaszegi parasztasszonyok voltak láthatók. Akvarelleken kívül rézkarcok és olajfestmények is kikerültek a műterméből; „Falurészlet” című vasznát 1909-ben Münchenben aranyéremmel ismerték el.

1903-ban a budapesti Képzőművészeti Főiskola vízfestészet-tanárává nevezték ki; barátja és tanár-társa, Lyka szerint Edvi Illést „az ifjúság körében nagy rokonszenv vette körül.”

A művész a század első évtizedében sokat időzött Törökországban és Erdélyben; bejárta Mikes Kelemen életének valamennyi állomását: Zágont, Bulgáriát, Konstantinápolyt, Rodostót, hogy akvarell-ciklusban idézze fel a vezérlő fejedelem hűséges emberének emlékét. A Mikes-akvarellek Rákóczi és bujdosó társai hamvai hazahozatalának, a Rákóczi kultusz tetőpontjának időszakában jelentek meg diszkidásiban; a kötet igen nagy sikert aratott. A dalmát tengerparton és Hollandiában is több ízben járt Edvi Illés Aladár; leg-sűrűbben Haarlemben fordult meg, a főként tengerparti tájképeket festő Mendlik Oszkárnak vendégeként. Dalmácia és Németalföld városai, falvai és természeti szépségei is gyakran megihlették a művészt.

A két világháború közötti időszakban Edvi Illés Aladár nem tér le a megkezdett útról; az egyre erősödő modern művészeti áramlatok nem ingatják meg realista-naturalista szemléletét. 1929-ben Barcelonában nyer díjat, 1939-ben az állami nagy aranyérem birtokosa lesz, 1940-ben gyűjteményes tárlata nyílik.

A felszabadulás után Edvi Illés Aladár bekapcsolódott az új Magyarország művészeti életébe. Képein megjelentek a gyökeresen megváltozott társadalom jelenetei is („Csatornaépítés”, „Cséplés a termelőszövetkezetben”). A kormányzat Munkácsy-díjjal és „a Magyar Népköztársaság érdemes művésze” címmel tüntette ki az idős festőt. 1958-ban került sor – a Nemzeti Szalonban – az élete nyolcvannyolcadik esztendejében járó művész retrospektív kiállításának megrendezésére; Edvi Illés Aladár maga is segítséget nyújtott az anyag összegyűjtésében – a vernisszást azonban már nem érte meg. A kiállítás megnyitása előtt nemsokkal baleset érte, s 1958. június 1-én meghalt.

Edvi Illés Aladár nem tartozott kora magyar művészetének protagonistái közé; gondos, szorgalmas és szerény *kismester* volt, aki – rokonszenves módon, példás önismerettel – mindenkor megmaradt adottságainak keretei között. Mint ahogyan a magyar irodalomtörténet nemcsak a legnagyobbakat, a Balassákat, Zrínyieket, Petőfikeket, Adykat tartja számon, de a Rimay Jánosokat, Czuczor Gergelyeket, Vas Gerebeneket is, – úgy a magyar művészettörténet sem feledkezhet meg azokról a festőinkről, szobrászainkról, grafikusainkról, akik ugyan képesség, erő és eredetiség tekintetében nem mérkőzhetnek zseniális kortársaikkal, de mégis – talentumuk arányában – hozzájárultak a magyar kultúra gazdagításához. E kisebb kapacitású, de tiszteletet, megbecsülést érdemlő művészek közül való a száz esztendője született Edvi Illés Aladár is.

Dévényi Iván

Művészet
1970. V. 1.